

Domoljub

V Ljubljani 12. aprila 1944

57 - Štev. 15

V pomladnem pričakovanju

Za srečo

Človek mora vedeti, čemu in zakaj živi. Prav tako je, kakor v poklicnem človekovem življenju: kadar kaj delaš, si moraš biti na jasnem, čemu kaj delaš, in kako boš to naredil, da bo najbolj prav. Kdor si v svojem gospodarstvu ni na jasnem, kaj prav za prav hoče, tak pri vsem garantu ostane mečkaš vse svoje žive dni. Tako moraš tudi jasno vedeti, čemu živiš, sicer ostaneš mečkaš, ki bo zamečkal svojo časno in večno srečo.

Znan je grški modrijan Dijogenes, ki je prebival v kadi in dejal, da je najbolj srečen človek na svetu. Nekoga dne je na svojo kad napisal: »Tukaj je modrost na prodaj!« Bogat atenski meščan je brž poslal k Dijogenu svojega sužnja naj kupi za tri sesterce modrosti. Dijogen pa je sužnju odgovoril: »Povej svojemu gospodarju ta le rek: — »Pri vsem, česar se bo kdaj lotil, naj poprej vedno pomisli na konec!«

Danski kralj Sigur je nekoč vprašal potujočega peveca in modreca: »Povej mi, kaj sem!« Modrec pa je namesto odgovora na steno zarisal dva kroga, ki sta se sekala, ter nato dejal: »Glej, prvi krog je telo, ki izhaja iz zemlje in se v zemljo vrača. Drugi je duša, ki prihaja od Boga in se k Bogu vrača.«

Da torej dosežeš ta svoj večni cilj, se moraš poslužiti vseh naravnih in nadnaravnih pripomočkov, ki jih imaš. Človek mora svoje duševne sile neprenehoma uriti in mojestrovati, da ne zaidejo stran od ceste, ki edina vodi do cilja. Za to se mora človek truditi in vzgajati — vse življenje. Kdor se tako trudi in si tako prizadeva, ta postane značaj, pošten človek. Ko boš umrl, bodo ljudje morebiti po tvoji smrti govorili: »No, rajni sicer res ni bil kak poseben modrijan, ni bil niti navaden talent, bil pa je prav gotovo značajen in pošten mož. Če bodo tako govorili, blagor tvoji duši! Kaj bi bilo, ko bi rekli: Bil je velik talent in učen mož, ampak drugače ga ni bilo nič prida! Gorje, če bo tudi Sodnik tako dejal!

Pravljice niso zgolj za otroke, kakor včasih odrastli mislimo. V pravljicah je skrite toliko življenjske modrosti, da se mora človek čuditi. V njih je tako prikupno oblečena božja resnica, ki jo je bil božji Duh vsadil v človeška srca. To resnico zdaj vsi nosimo seboj, kakor božjo dediščino, čeprav se je ne zavedamo in je včasih tudi ne maramo. Torej pravljica, pripoveduje o mladeniču, ki je šel sreče iskati. Nazadnje je našel pot do nje: Moral bi osvoboditi začarano kraljico. Rešil pa jo bo le, če bo premagal v sebi ves pohlep, ki se ga bo na poti rešitve loteval. Mladenič pride najprej v zakladnico, kjer je bil sam bakren denar. Nabaše si ga polne žepa in stopi naprej. V drugi zakladnici je bilo samo srebro. Zmeče baker iz žepov ter si jih nabaše s srebrom. Pride v tretjo zakladnico, kjer se je lesketalo samo zlato. Pomeče srebro iz žepov ter si nagradi zlato. Nazadnje stopi v zakladnico, kjer so bili sami diamanti. Pomeče iz žepov zlato ter začne grabiti diamante. Med tem pa je minil določeni čas. Fant je v svoji vnemi pozabil na svoj namen. Strašno je zagrmelo in fant se je praznih rok znašel v divjem gozdu. Ni znal najti svoje sreče, ker se ni znal osvoboditi pohlepa.

Pohlep po fasti, pohlep po bogastvu, pohlep po uživanju — to vse je tisto, kar človeka, ki po svoji naravi hrepeni po sreči, spelje v nesrečo.

In zato je komunizem taka strašna nesreča, ker v mladih srcih nalašč budi pohlep, ki je sovražnik človekove časne in večne sreče.

Vojni dogodki preteklega tedna

Boji v Italiji

V Italiji so prve dni preteklega tedna boji skoraj kar mirovali, dokler Nemci niso začeli odločujoče napadati, kakor se glase nemška uradna poročila.

Nemško uradno poročilo dne 3. malega travna pravi, da v Italiji ni bilo omembe vrednih bojev.

Dne 4. malega travna pravi poročilo, da so nemške čete severnozhodno od Cassina odbile močne sovražne naskoke ter zajele ujetnike.

Drugega dne 5. malega travna poročilo spet navaja, da ni bilo nikjer večjih bojev, da pa so Nemci izvedli nekaj naskokov, iz katerih so privredili nazaj ujetnike. Nemško topništvo je po dnevu in po noči obstreljevalo luki Anzio in Nettuno.

Takisto govori poročilo 6. malega travna o nemških naskokih in sovražnih ujetnikih.

Dne 7. malega travna pa poroča nemško uradno poročilo, da so nemške naskakovalne čete razdejale več sovražnih bunkerjev ter sovražno oporišče, kjer je bila uničena tudi vsa sovražna posadka. Sovražne izgube so velike. Nemško topništvo hudo razbija sovražna skladišča. Prav tako nemški topovi obstreljujejo Anzio in Nettuno. Samo en nemški protiletalski polk je od začetka vojskovanja v Italiji zbil 500 sovražnih letal.

Nemško uradno poročilo 8. t. m. sporoča, da so nemški naskakovalni oddelki sovražniku zadali velike izgube.

Nemški uradni poročili 9. in 10. t. m. naznajo, da na tem bojišču te dni ni bilo posebnih bojev.

Sovjetsko napredovanje se je pod nemškimi udarci ustavilo

Zdi se, da na vzhodnem bojišču vojskovanje spet prehaja v novo razdobje. Doslej so se Nemci na južnem bojišču umikali. Njihov umik je bil docela urejen in sovjeti nikjer niso mogli razbiti nemške strnjene fronte. Zdaj pa nemške čete skupaj z romunskimi in madžarskimi počasi začelajo udarjati nazaj. Naj slede poročila:

Dne 3. malega travna sporoča nemško uradno poročilo, da so Nemci pri Očakovu in Berezovki v hudih bojih odbili sovjetske napade ter da sovjeti še hudo napadajo med Dnjestrom in Prutom in pri Černovicah. — Pri Stanislavovu so madžarske čete sovjetje v protinapadu vrgle nazaj. Posadka mesta Tarnopol, ki so jo sovjeti hudo naskakovali, se je hrabro držala in odbila vse naskoke. — Prav tako je od srede sušca obkoljena posadka mesta Kovel doslej odbila vse napade. Med Dnjestrom in Čausi so sovjeti celih 7 dni napadali s 17 strelskimi divizijami ter 3 oklepniimi in motoriziranimi brigadami, a so bili krvavo odbiti. Pri Pskovu so sovjeti hoteli prebiti, pa so bili krvavo odbiti.

Poročilo od 4. malega travna naglašja, da so nemške čete pri Černovicah bile hude boje in da se je mesto Tarnopol vključil silnim napadom obdržalo. Tudi pri Kovelu so bili silni boji. Pri Pskovu so sovjeti izgubili 24 tankov.

Nemško uradno poročilo od 5. t. m. govori še o brezuspešnih sovražnih napadih ob spodnjem Dnjestru in pri Prutu. Severno od mesta Jassy so rumunske čete vrgle sovražnika daleč nazaj. — Tudi pri Černovicah se je nemška skupina prebila nazaj na določene cilje. Zato pa so nemške čete med Stanislavovim in Tarnopolom ter pri Brodih prešle v protinapad ter sovražnika vrgle daleč nazaj. Tudi nemški napadi pri Kovelu so dobro napredovali. Samo ena nemška brigada je uničila 37 sovražnih topov. — Brez uspeha so bili sovražni napadi južno od Pskova.

Med tem ko nemško uradno poročilo od 6. t. m. še navaja, da so sovjetski napadi pri Kerku bili zavrnjeni ter da so se med Dnjestrom in Prutom nemške čete odmaknile od sovražnika, pa na drugi strani naznaja, da so nemške čete pri Černovicah in severno od Dnjestra zagrizeno se branečega sovražnika vrgle s svojimi napadi nazaj. Med Stanislavovim in Tarnopolom ter pri Brodih so bili razbiti vsi sovražni oddelki. S tem je bila rešena in osvobodena obkoljena posadka mesta Tarnopol. Prav tako so nemške čete razbile obroč okoli Kovelja ter osvobodile tamkajšnjo južnjo posadko.

Nemško uradno poročilo od 7. t. m. omenja, da so sovjetski napadi pri Odesi ter med Dnje-

strom in Prutom bili brez uspeha ter so tamkaj nemške in rumunske čete s protinapadi uničile mnogo topov in oklepnikov. Severno od Černovic pa so nemške čete s svojimi napadi zavzele nove kraje. Med Stanislavovim in Tarnopolom ter pri Brodih je bil zlomljen sovražni odpor in je sovražnik bil vržen spet daleč nazaj. — Pri Narvi so nemške čete vdrle v sovražne postojanke.

Kakor govori nemško uradno poročilo 8. t. m., so se izjalovili vsi sovražni napadi na Krim. Severno od Odesa boljše napadajo ter so tam hudi boji. Vzhodno od Dnjestra ter med Dnjestrom in Prutom so nemške in rumunske čete s protinapadi razbile sovražne skupine. — Med Černovicami in Tarnopolom je nemški napad tudi včeraj dobro napredoval. Pri Brodih so Nemci sovjetje vrgli daleč nazaj.

Nemško uradno poročilo 9. t. m. omenja, da pa so nemški oddelki pri Kamencu Podolskem v ogorčenem boju premagali sovražne skupine. Tukaj je sovražnik izgubil 352 oklepnikov in 190 topov. Med Stanislavovim in Tarnopolom so nemške čete skupaj z madžarskimi boljše spet vrgle daleč nazaj ter zasedle mnogo krajev.

Nemško uradno poročilo 10. t. m. naglašja, da sovražnik na Krimu huje napada in da so nemške čete okoli Odesa v hudih obrambnih bojih. Mesto Odesa je bilo izpraznjeno, ko so bile pokončane vse za vojsko važne naprave. Branilci mesta Tarnopol imajo hude boje s sovražnikom, ki je vdril v mesto. — Nemške čete so med Dnjestrom in Čausi spet zavzele več krajev, ki so bili v prejšnjih bojih izgubljeni. Zajetih je bilo mnogo ujetnikov.

Žrebanje knjižne tombole Zimske pomoči je preloženo

Prvotno je bilo določeno, da se bo začelo žrebanje števil za ljudsko knjižno tomboło Zimske pomoči na Veliko nedeljo, dne 9. aprila 1944. Zanimanje za našo knjižno tomboło pa je tako veliko, da se je že danes prodalo več tombołskih tablic kakor pa je bilo prvotno računano in zaradi tega je bilo tudi potrebno, da se je podvojilo tudi število posameznih dobitkov. Napravljen je bil nov načrt in tako bo sedaj mesto dosedanjih 200 dvojk (dve številki v eni vrsti) 400, po novem bo trojk (tri številke v eni vrsti) 200, četverek (štiri številke v eni vrsti) 150, petorice (pet številke v eni vrsti) 100 in 50 tomboł mesto dosedanjih 25. Novih 25 tomboł bo dobilo poleg vseh desetih knjig še po 500 lir za nakup knjig po prosti izbiri.

Uprstiti se je morala tudi nova knjiga, ki je je napisal dr. Stanko Bevk pod naslovom »Po živalskem svetu« in jo bo dobil del dobitnikov pri dvojkah namesto Dularjeve: »Krka umira«.

Razlog preložitve žrebanja je tudi ta, da se niso natisnile vse knjige lastne založbe, ki jih bo izdala Zimska pomoč za knjižno tomboło.

Žrebanje ljudske knjižne tombole bo sedaj nepreklicno po naslednjem načrtu:

v nedeljo, 7. maja 1944 žrebanje števil za dvojeke;

v nedeljo, 14. maja 1944 žrebanje števil za trojke;

v četrtek, 18. maja 1944 žrebanje števil za četverke;

v nedeljo, 21. maja 1944 žrebanje števil za petorice ter

od ponedeljka, dne 22. maja do včetrši binkoštna nedelja, 28. maja 1944 žrebanje vseh števil, ki bodo potrebne za dobitke tombole.

Obstavnostno prosimo, da vzame to na znanje, obenem pa vabimo vse rojake, da se poslužujejo tombołskih tablic, ki so na razpolago v lokalni tombołskega oddelka v Gradišču (nasproti Drame), v lokalni Zimske pomoči Ulica 3. maja, (nasproti Daj-dama) in pri raznih pooblaščenih razpečevalcih.

Knjižna tomboła nam daje bogate, zanimive darove, ki bodo močno obogatili naše domače knjižnice.

Ljubljana, 6. aprila 1944.

KRATKE

Z vsega sveta

17.000 ton umetnih gnojil bo letos uvozila Bolgarija iz inozemstva.

11.000 ton soli bo letos Romunija uvozila v Srbijo.

Izvoz oljnatih rastlin je prepovedala turška vlada.

Za 35 milijonov pezet pomaranč in za 5 milijonov limon je Francija kupila v Španiji.

Enotno blago tudi za ženske obleke so uvedli sedaj na Danskem.

Vse spalne vagona na železnicah so na japonskem odpravili. Dnevniki izhajajo samo enkrat na dan.

Sestreljen je bil generalni major Wingate, poveljnik angleških letalskih čet v Birmi.

Sinod bolgarske pravoslavne cerkve je na sestanku 28. marca sklenil obnovo bolgarskega patriarhata.

Običajne papeževe velikonočne poslanice svetovni javnosti — letos ni bilo.

Veliko židovsko zborovanje je bilo te dni v sovjetski Moskvi.

90.000 rudarjev in vajencev stavka v premogovnikih v angleškem Jurskshinu.

46 vodilnih ameriških oboroževalnih podjetij je doseglo 7740% čistega dobička. Pač brezvestno odozračje!

Pri zadnjem bombnem napadu na Sofijo je bila v okolici do temeljev uničena tudi poletna palača bolgarskega kralja.

Meče k hrastovemu listu viteškega križca železnega križa je podelil Führer maršalom v. Mansteinu in v. Kleistu.

Novi madžarski notranji minister Jaross je razpustil Kmetско zvezo in socialdemokratsko stranko.

Nad 6 let stari židje morajo na Madžarskem izven doma nositi na prsih šestorokrako zvezdo v velikosti 10 krat 10 cm.

250.000 žlic je izdelal 50letni rezbar Maier Heinrich iz Langerweaseja na Westfalskem.

V stratosfero 30.000 m visoko se hoče dvigniti z balonom jezuitski pater Puid iz Argentine v družbi z Argentincem Edvardom Olivarom.

250 milijonov turških funtov je dovolila turška vlada za poskusno pridobivanje kavčuka iz soje.

Posebne takse bodo v bodoče plačevali Nemci v južnozpadni Afriki, da bodo tamkaj sploh smeli bivati.

Zaradi stavk v polju je Anglija izgubila 1,3 milijona ton premoga.

57 milijonov mark so letos prinesle v Nemčiji zbirke za tamkajšnjo zimsko pomoč.

1234 sovražnih letal je zbila v marcu nemška protiletalska obramba.

Poslanske volitve hoče razpisati Bolgarija v makedonskih okrajih, ki so ji pripadli 1941.

Del italijanske prebegle voje mornarice bodo v kratkem izročili boljše v nekem afriškem pristaniku.

110.000 nemških delavcev in delavk so izučili za namestnike obratovodij.

V 700 letih je imela Finska z Rusijo že 13 vojn.

Pri zračnem napadu na Berlin je padel tudi 38 letni ameriški general Russell Wolson.

Načelnik generalnega štaba ameriške armade general Marshall je bil odlikovan z boljševiskim Suvorovim redom 1. razreda.

Redni poštni promet se je pričel med Hrvatsko državo in fašistično Italijo.

Na Slovaškem vlada občutno pomanjkanje gnojil predvsem zaradi zmanjšanja števila živine.

Opičji jezik

Tudi živali imajo neke vrste jezik, s pomočjo katerega se medsebojno menijo o svojih skrbeh. Ameriški profesor Garnar je bival več let v pragozdu, poslušal opičji jezik ter ga prestrzel na gramofonske plošče. Ko je imel dovolj plošč, je došel v živalski vrt mesta Los Angeles, navil gramofon s ploščami in opazoval učinek. Slednji je bil presenetljiv: na nekatere plošče so se opice silno razburjale in s škripajočimi zobmi iskale nevidne tovariše, na druge pa so kazale razigrano živahnost.

Lepa slovesnost pri prezidentu Rupniku

Ljubljana, 11. aprila.

Danes dopoldne ob pol enajstih se je vršila v palači Pokrajinskega predsedništva lepa slovesnost: g. prezident, div. general Leon Rupnik je imel namreč ta dan svoj god.

Čestitati so mu prišli višji skupinski vodja SS general Rösener, šef nemške varnostne službe Schluffer, dalje podpolkovnik Balke, zastopniki domobranskega štaba podpolkovniki Krener, Peterlin in Vizjak, zastopnik uradništva na Pokrajinski upravi Stanko Majcen, načelniki oddelkov in samostojnih odsekov v imenu vsega uradništva Pokrajinske uprave, zastopnik uprave policije g. Kante, zastopnik ljubljanske občine, zastopniki bivših bojnikov z g. Majcem.

Čestitati so prišle g. prezidentu za god tudi deputacije mladine, dekleta v narodnih nošah in seveda tudi naši fantje. V svojem poklonitvenem govoru so zastopniki mladine poudarjali voljo, da bodo neomajno šli po poti, ki jo je nakazal gosp. prezident.

Poklonitve je sprejemala g. prezidentova Olga Rupnikova s sinovoma stotnikom Vukom Rupnikom in poročnikom Evgenom.

Prihajali so tudi številni drugi gratulanti, ki so prišli čestitati g. prezidentu bodisi kot osebnemu znanecu in prijatelju, bodisi, da so prišli s tem izraziti svoje priznanje za njegovo delo.

Slavnost je pozivila domobranska godba, ki je priredila g. prezidentu izbrano podoknico.

Vsa prireditve se je izvajala v duhu največje povezanosti in prisrčnosti, ki je prišla najbolj do izraza ob poklonitvi mladinskih deputacij.

Iz bojev zoper komuniste

Okrožnica »XV. komunistične divizije« se pritožuje nad starejšimi komunisti, češ, da ne znajo navdušiti in obdržati novejših mobilizirancev.

Na zborovanju v Zagrebu je kazaški podpolkovnik Kononov povedal, da obstoji v Sovjetiji samo svoboda umiranja od lakote, progono in smrti.

Gostijo so hoteli napraviti komunisti v Strugah. Pa so prišli domobranci, ki so 2 komuniste ustrelili, tiri ujeli, meso in mast dveh uropanih prašičev pa vrnili pravim lastnikom.

Križ so vrgli s stene na tla in ga pomandrali komunisti, ki so pred kratkim vdrli v hišo trgovca Vrenka na Igu.

50 skrivalec se je pridružilo domobrancem, ko so te dni obiskali Mirno peč. Komunistični bataljon v Trebnjem pa se je pred ducatoma domobrancev pognal v tek.

Odposlanci bivših bojnikov in rezervnih častnikov so te dni izjavili g. prezidentu Rupniku svojo pripravljenost za boj proti komunističnim ubijalcem slovenskega naroda.

Zastopstvo dolenskih kmetov pri generalu Rösenerju

Na veliko soboto dopoldne je Višji SS in policijski vodja general g. Rösener sprejel zastopstvo dolenskih kmetov, ki so se zaradi komunističnega divjanja po naši deželi morali zateči v Ljubljano ter sedaj žive med nami kot begunci. Zastopstvo dolenskih kmetov je ob tej priliki izročilo generalu g. Rösenerju obširno spomenico, v kateri mu je sporočilo vse želje in prošnje dolenskih kmetov, ki bi se radi vrnili na svoje domove in pričeli z obdelovanjem svojih polj. Vse te želje so obsežene v več točkah.

Gospod general je spomenico pazljivo prečital ter nato s člani zastopstva dolenskih kmetov pretresal vprašanje za vprašanjem, ki se nanaša na očiščenje naše dežele komunističnega tolovajstva, vzpostavitev varnosti in obnove dolenskega kmečkega gospodarstva.

Dolenski kmetje so gospoda generala predvsem prosili, da bi številnim dolenskim beguncem čimprej omogočil vrnitev v domače kraje. Da bi se pa to lahko zgodilo, je treba prej zatreti komunistično tolovajstvo v naši deželi ter ji spet vrniti tako potreben in zaželen mir in varnost. General g. Rösener je zastopstvu dolenskih kmetov zagotovil, da se bo vojaška akcija proti komunistom tudi v naši deželi neizprosno nadaljevala in bo trajala tako dolgo, dokler komunizem ne bo zatrt tudi v tem delu Evrope. Vse očiščene kraje bo zasedlo domobranstvo ter bo ostalo v njih še vnaprej in skrbelo za varnost prebivalstva in javnega ter privatnega imetja.

V zvezi z očiščenjem naših krajev komunistične nadloge, se postavlja takoj glavno vprašanje obnove naših kmetij in obnovitev živinoreje, ker so komunisti skoraj vso živino pobrali ter je danes Dolenska skoraj brez nje. Zato potrebuje Dolenska tako vprežno, kakor tudi plemensko živino. General g. Rösener je zastopstvu dolenskih kmetov izjavil, da so plemenjaki in žrebeli za obnovitev naše živinoreje že pripravljeni ter jih bodo poslali v posamezne kraje takoj, kakor hitro bodo očiščeni in bo iz njih odstranjena sleherni komunistična nevarnost.

V zvezi z očiščenjem Dolenske je tudi vzpo-

stavev rednega železniškega prometa, ker se osebni promet po dosedanem načinu ne bo več vršil. Zato je zastopstvo dolenskih kmetov generala g. Rösenerja tudi prosilo, da bi se za obnovo Dolenske porabile vse sedaj v pokrajini razpoložljive delovne moči. Gospod general je obljubil, da bo tozadavne prošnje kmečkega zastopstva upošteval. Nadalje je še izjavil, da tudi sam hoče, da bodo domobranci po možnosti služili v svojih domačih krajih in okrajih, kjer so jim razmere najbolj znane ter bodo v bodoče še z večjo vnetostjo branili svoje domačije pred komunističnimi zločinci. Kmečko zastopstvo je tudi zagotavljal, da popolnoma razume vse težave in nevolje kmetov-beguncev, ki bi se radi čimprej vrnili domov in pričeli obdelovati svoja polja ter obnavljali svoje porušene in požgane domačije. Te želje in prošnje kmečkega ljudstva razume tembolj, ker je on sam sin kmečkih staršev ter ima tudi sam vzorno urejeno kmetijo.

Tudi glede prehrane že očiščenih krajev je general g. Rösener zastopstvu dolenskih kmetov izjavil, da se bo tudi to vprašanje ugodno rešilo. Nemoteno preskrbovanje prebivalstva s hrano bo seveda omogočeno šele potem, ko bo komunistična nevarnost docela odstranjena in ne bo več obstajala nevarnost, da bi hrana, namenjena za posušeno in delovno ljudstvo, prišla v roke komunističnim tolovajem. Do tedaj se bodo pa organizirala manjša prehranjevalna središča, kamor bo hodilo prizadeto prebivalstvo po hrano.

Zastopstvo dolenskih kmetov je iz posameznih izjav višjega SS in policijskega vodje g. generala Rösenerja dobila najboljša zagotovila in prepričanje, da bodo v najkrajšem času nastopili lepši časi tudi za našo od komunistov tako težko prizadeto Dolensko. Za vse dosedanje generalove ukrepe, ki so bili izdani za očiščenje naših krajev komunistične nadloge, za vzpostavitev varnosti v našem podežlju in za obnovitev naših kmečkih domov in kmetij, se je zastopstvo dolenskih kmetov g. generalu Rösenerju toplo zahvalilo ter ga je prosilo za njegovo naklonjenost tudi še za v bodoče.

Od komunistov beže zadnji čas ne samo prisilni mobiliziranci, ampak tudi njih »šaržec« — voditelj.

Okoli 500 ujetih, mrtvih in ranjenih je izgubila tolpa, ki so jo razbili nedavno domobranci v bližini Ribnice, so povedali prebežniki.

Zagrebaški nadškof dr. Stepinac je pozval vernike, naj zbirajo živila za prebivalstvo v Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, ki so ga dolgo »srečevali« komunistični tolovaji.

V Slovenjem Gradcu so pokopali zdravnika dr. Otona Koršiča, ki so ga 20. marca umorili boljševiški tolovaji med izvrševanjem zdravniškega poklica.

Šest boljševiških brigad je 18. marca napadlo Rovte: komuniste so domačini in domobranci krvavo odbili.

Ker so sodelovali pri zločinih, je izredno sodišče obsodilo na smrt sledeče boljševike: Jožeta Dendiča iz Pazina, Ela Malenska s Sušaka, Franca Streklja iz Stare Vrhlike, Jožeta Forca iz Bazeta, Ivana Poropata iz Pulja in Jožeta Žvoklja s Slapa pri Vipavi.

V boju s komunističnimi tolovaji je padel Janez Warmuth iz Mošenj; pokopan je bil na pokopališču junakov v Kranju.

Ali za narod proti komunizmu ali s komunizmom proti narodu — za Slovenca ni druge izbire.

52 mrtvih in še več ranjenih so imeli komunisti 24. marca pri spopadu z Nemci in domobranci pri Veharah pri Godoviču.

Skupina novomeških domobrancev je 23. marca v hitrem pohodu pregnala iz Trebnjeva v gozdove tamošnje komuniste in pri tem zajela precejšen plen.

Oddelek slovenskih domobrancev iz Kočevja je te dni v naglem pohodu popolnoma uničil tolovajsko tolpo, ki se je zadrževala na področju Otavice pri Ribnici. Izločena 102 komunistov.

Glavni štab komunistov je izdal povelje, naj se od komunistov okužene vlačuge pobijejo, za gozdovnike pa mobilizira novo blago od 17. do 35. leta. Strašno!

Novomeški domobranci skupaj z nemško posadko so vdrli 27. marca v smeri proti Mrševem, Straži, Soteski in Toplicam ter pokončali 20 razbojnikov.

»Slovenec« z dne 2. aprila ponatiskuje v izveljku članek dr. J. Kraljiča v »Reviji Katoliške akcije« ob 7 letnici protikomunistične »peške« okrožnice »Divni Redemptoristi«.

Na položaju pri Šmihelu je te dni padel domobranec Skedelj Martin iz Razdrtega pri Št. Jerneju. Slava junaku!

Na Jesenjakih je padel te dni pod zločinski komunistično roko vzoren katoliški mož in javni delavec Peter Arnež. Slava njegovemu spominu!

Komandant iz italijanskih in slovenskih komunistov sestavljene »Garibaldijske brigade« Darko in politični komisar Dušan iz Kobarida sta bila od svojih ustreljena, ker nista hotela z »brigado« na Hrvaško.

Komunistična »davkarija« v Mateni noče sresti od kmetov za plačilo komunističnih davkov bonov, marveč zahteva — lire.

Komunistični norazi na Balkanu. V Zagrebu objavljajo poročila o novih težkih porazih komunistov na posameznih balkanskih področjih.

Tako so komunisti v nekem zahodno-balkanskem kraju samo dne 28. marca izgubili 192 mrtvih, 21 komunistov je bilo ujetih, veliko jih je pa bilo ranjenih. Nemške in hrvaške vojske edine so zalele tudi veliko količino orožja.

Naslednjega dne so komunisti doživeli še hujši poraz ter so na istem balkanskem področju v borbi izgubili 404 mrtve, 94 komunistov je bilo ujetih, več pa ranjenih. Nemške čete so komunistom poleg velike množice različnega orožja in streliva zaplenile tudi skladišče sanitetnega materiala. Kosaški oddelek je pa istega dne pobil 220 komunistov, 200 tolovajev je pa ujel.

Kaj je NOVEGA

d Zlato poroko sta praznovala pred kratkim v Trstu Romej Petrak in njegova žena Viktorija roj. Fakin. Zivela!

d Za krajno med letalskim napadom smrti. V Celovcu uslužbeni delavec, doma iz vzhodnih pokrajin, Ivan Šavoronka, je bil po terorističnem napadu 16. januarja zaposlen pri pospravljalnih delih. Iz razvalin je ukradel moško uro in zvitek usnja, hotel si jih je prisvojiti. Ker je tako dejanje glede na izdane odredbe treba smatrati za rop, je bil kaznovan s smrtjo in ustreljen.

d S svojo hčerko je šel peš v Gorico 66-letni posestnik Kaves iz Dornberga. Zadel je na cesti ob bombo, ki se je razletela. Oče in hči mrtva.

d Neveljavnost nekaterih izpitov, opravljenih po 8. septembru. Po razpisu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani so vsi izpiti, ki so se opravljali na državnih in zasebnih srednjih in meščanskih šolah v Crnomlju, Kočevju, Novem mestu, Ribnici in Smihelu pri Novem mestu po 8. septembru 1945 v dobi, ko so bili ti kraji zasidani po upornikih, neveljavni. Prav tako so neveljavna tudi na njih podlagi izdana spričevala. Prizadeti učenci morajo zadevne izpite znova opravljati. V ta namen naj se zglase z izpričevalom pri ravnateljstvu (upravitelstvu) svojega zavoda ali tudi kake druge šole iste vrste.

d Jetika se množi. Od 1. 1940. do vključno lani je poraslo število smrtnih žrtev tuberkuloze v Ljubljani za skoraj 280 odstotkov.

d Prebivalstvu Ljubljane. Slovenski Rdeči križ ponovno vabi vse, ki so dobili njegovo prošnjo za prostovoljno prijavo letiše za one, ki bi po bombardiranju ostali brez strehe, naj v svojem interesu vrnejo izpolnjene prijave, vseeno ali so ugodili pozivu ali ne. Tiskovina je poštne prost. Vsa ta akcija Slov. Rdečega križa je namenjena res samo temu, da oskrbi streho onim, ki bi bili po bombardiranju prizadeti. Po odredbah oblasti morajo občine skupno z Rdečim križem pripraviti potrebna stanovanja za prizadete po bombnih napadih. Radi bi izvedli ta nalog s prostovoljnimi sodelovanjem prebivalstva, ne da bi v to zeenkrat posegle uradne komisije. Zato ponovno poudarjamo, da stori vsakdo, ki odgovori Slov. Rdečemu križu, to v svojem interesu. — Kdor tiskovine nima, jo lahko dobi v pisarni Slov. Rdečega križa, Marijin trg 5.

d Vojni invalidi, vojne vdove in steri padlih sinov, ki imate prve sklepe, zglasite se v ponedeljek, torek in sredo dopoldne med 9. in 12. uro v društveni pisarni. K seboj prinesite prvi sklep. — Krajevni odbor Ljubljana.

d Trskogorsko Mater božjo so prenesli. Da bodo verniki lažje promali k Materi božji, ki je delila doslej dobroto na Trški gori pri Novem mestu, so te dni njen kip v slovesno-spokorni mirovni procesiji prenesli v župno cerkev v Št. Peter pri Novem mestu.

d Verska obnova za begunce in izgnance v novomeški kapiteljski cerkvi je prav lepo izpadla. Moških kapiteljske cerkve že dolgo časa ni toliko privabila k sebi kot v dnevih verske obnove od 23. do 25. marca letos. Vmes so bili tudi »skrivavci«, ki so se tiste dni prišli javit k domobrancem in bili vsi srečni, da so po tolikih mesecih bili zopet pri sveti maši, pridigi in svetem obhajilu. Svetih obhajil je bilo za sklep na praznik Mar. oznanjenja razdeljenih nad 700.

d 70 let že posluje Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga drž. uslužbencev v Ljubljani.

d Ukinjena je prosta prodaja jaje. V občinah zunaj Ljubljane mora — po novi odredbi — vsak rejec oddati Prevodu na leto najmanj 30 jaje od vsake kokoši. — K temu naj pripomnimo, da je na deželi mnogo nemančev, ki s težavo reče par kokošij, vedno v ograji zaprtih kljunov za nujno lastno potrebo. Sami ne pridelajo zrna, brez katerega ni — jaje, vsaj toliko ne, da bi jih brez škode za obstoj lastne družine mogli odstopati Prevodu

ali komur koli. Upamo, da bo pristojna oblast vse to upoštevala in izdala primerno tolaženje zgoraj omenjene odredbe.

d Tri anglosaksonske bombnike je sestrelilo te dni tam okrog Trsta nemško protiletalsko topništvo. En letalec, ki se je rešil s padalom, je bil ujet.

d Duhovniški letopis. Umeščen je bil Janez Frančič, župnik v Tunicah, dne 1. febr. 1944 na podeljeni mu kanonikat kolegijata kapitlja v Novem mestu. — Imenovan je bil Karl Wolbang, kaplan v Smihelu pri Novem mestu, za suplenta verouka na drž. real. gimnaziji v Novem mestu.

d Primeri kokošje kuge se čedalje bolj širijo v Ljubljani in kličejo strokovnjake na pomoč.

d Po 4 kg suhega fižola morajo izročiti prehranjevalni oblasti vsi kmetovalci goriške pokrajine za vsak hektar obdelane zemlje.

d Predstavniki bivših bojevnikov so obiskali pred nekaj dnevi prezidenta generala Leona Rupnika. Gospod prezident je obljubil, da bo z vsemi silami podprl prizadevanja bivših bojevnikov pri obrambi in obnovi dežele, zavzel pa se bo tudi za ostale njihove želje.

d Par ljubljanskih nezgod. Na Vidovdanski cesti stanujoča perica Ivanka Strinškova, stara 34 let, se je pri pranju hudo poparila z lugom po nogah. — Na Šmartinski cesti stanujoči sin invalida Stan. Sventner, star 14 let, se je močno opeknel po obrazu. — Pleskarjev sin, 15 letni Rudolf Otrin, se je po nesreči prav tako opeknel po obrazu. — Železostrugar, 22 letni Drago Roglič, se je ponesrečil pri delu v šišenski kurilnici državnih železnic. Dobil je poškodbe na rokah. — Vodoinštalaterski vajenec, 15 letni Emil Vidmar, je prav tako dobil po nesreči opekline po obrazu. — Na Brdu pri Viču je 18 letni posestnikov sin Dušan Dermota našel granato, ki je eksplodirala. Fant je dobil hude poškodbe po nogah, rokah in na glavi.

d Ko je ogledovala 67 letna Jožesa Cotič v Mirnu pri Gorici izstrelek, se je ta razpočil in prizadel starki poškodbe, ki jim je v bolnišnici podlegla.

d Nesreča ne počiva. Pri padcu z lokomotive v Borovnici si je zlomil levo 28 letni kotlar Jože Zalar. — V Ljubljani si je 65 letna Alojzija Bizjakova zlomila desno, 46 letnega Vinka Mikliča je ugriznil pes. — Iz Ribnice je bila prepeljana v Ljubljano bolnišnico 20 letna delavka Vida Tomšičeva. Huda poškodba na desnici. — V Velikih Laščah je dobil hude poškodbe na glavi posestnik sin Jože Kranjc, star 10 let. Eksplodirala je granata. — V Malem vrhu, občina Šmarje-Sap, se je igral z granato posestnikov sin Mirko Puš. Ob eksploziji je Mirko dobil poškodbe po glavi in rokah. — Monter ljubljanske mestne plinarne Ivan Lenče je na Tržaški cesti padel s kolesa. Dobil je znatne notranje poškodbe. — V Stožicah je na cesti padel s kolesa in se poškodoval po glavi 36 letni Stanko Tomšič. — Na ljubljanskem Kongresnem trgu stanujoča hišnica 66 letna Alojzija Bizjakova je doma padla in si zlomila desno nogo.

d Proti kokošji kugi proročajo nekateri kaj priprosti sredstvo: v mleko namočeni kruh. Naj poskusi, kdor ima klavne kokoši.

d Odredbe pristojnih oblasti je priobčilo dnevno časopisje pod sledečimi naslovi: Naredba proti navijanju cen, Omejitev prometa z nepremičninami, Naredba o povečanem pridelovanju oljnih rastlin, Mletje žita, Naredba o spremembi zakona o pokojninskem zavarovanju namoščenecv.

d Dolinski župnik pri Trstu je prevzel v svojstvu vikarja g. Avguštin Zelč.

d Proslavitev 400 letnice svetogorske Marije bo najprej v maju, potem pa še 12. oktobra 1944.

d Prizadevanja malih prašičorejcev, ki skušajo zrediti prašiča s pomočjo odpadkov, je danes še posebno hvalevredno. Zato naj bi pristojni krogi to delo podpirali vsaj z redno do-delitvijo otrobov.

d Preimenovanje nekaterih ljubljanskih ulic. Prezident Ljubljanske pokrajine, div. general Leon Rupnik, je ukazal, naj se sedanja Cesta Viktorja Emanuela III. spet imenuje Bleiweisova cesta, prav tako pa naj dobi sedanja Bleiweisova cesta snet svoje staro ime Dunajska cesta. Cesta soške divizije nosi zdaj

NOVI GROBOVI

Na Vrhnikih je umrl 71 letni usnjarski pomočnik Ivan Juntles.

V Gorici je umrl najstarejši tamošnji meščan 94 letni višji poštni svetnik Fran Leban. — V Kranju je odšel v večnost nadučitelj v p. Rudolf Zore. — V Črničah pri Gorici je 26. marca zaspala v Gospodu zavedna slovenska mati 82 letna Ana Volčičeva roj. Kosovel. — V Gorici je umrl Boris Berce. — V Borovnici je zapustila solzno dolino učiteljica v p. Pavla Suhadolnik. — V Trzinu na Gorenjskem so pokopali čevljarskega mojstra Janeza Mandelca. — Nenadoma je umrl v svojem stanovanju v Gorici kanonik goriškega metropolkega kapitlja msgr. Ivan Kren. — V Ljubljani so odšli v večnost: Marija Mozetič roj. Serše, soboslikarski mojster Jože Mekinda, žena žel. uradnika v p. Pepica Pirnat. Rozar Mira Antonija roj. Berger, nadrev. j. žel. v p. Ivan Petek, Minka Vuga roj. Zajc, trgovec Josip Mahnič, Katarina Cerar, Marija Potokar, učitelj Fegic Bogomir, Emilija Sumi, vdova strojevodje drž. žel. Marija Jenko roj. Arhar, mestni pis. ravn. v p. Viktor Ciuha, 79 letna nadučiteljica vdova Zebre Franja, polic. stražmojster Ivan Pasar, vdova kapitana I. razr. Milena R. Todorović roj. Rekar, poštni uradnik in polkovnik ruske carske armade Krašeninikov Aleksej, redovnica s. Pavlina Lesjak in žel. upok. Roč Konrad. — Naj počivajo v miru! Preostale tolaži Bog!

Okrog sosedov

s Hrvatska se lahko sama prehranjuje. Ta država pridelala na leto povprečno 6,5 milijona metrskih stotov pšenice, blizu 15 milijonov metrskih stotov koruze, nekaj nad pol milijona metrskih stotov rži, nekaj nad pol milijona ton ovsu, nad 6 milijonov metrskih stotov krompirja itd. Površina ozemlja Nezavisne države Hrvatske znaša nad 10 milijonov kvadratnih kilometrov in biva v njej 6,6 milijona prebivalcev. Hrvatska se torej lahko preživi s tem, kar pridelala na svojem ozemlju.

s 72 milijonov kilovatnih ur elektrike je lani porabil Zagreb.

s Za javna dela. Srbski ministrski svet je odobril načrt javnih del v skupnem znesku 1250 milijonov dinarjev. Od tega zneska je namenjeno za državne ceste 620, za druge ceste 300 in za vodna dela 75 milijonov dinarjev. Manjši zneski so določeni za elektrifikacijo, za zboljšanje prometnih zvez in za druge namene.

s Kilogram soli v nadrobni prodaji stane na Hrvatskem 100 kun, kilogram živinske soli pa 30 kun.

s Na Dunaju bodo izročili Neodvisni državi Hrvatski vse stare arhivske listine, ki se nanašajo na staro dubrovniško svobodno republiko.

s Sovražna letala so napadla 3. aprila Brod ob Savi na Hrvatskem. Prebivalstvo je imelo precej smrtnih žrtev.

pomenljivo ime Cesta 800 let Ljubljane. S tem imenom je g. prezident prvi proslavil 800 letnico, odkar je ime našega mesta prvič ohranjeno v zgodovinskih listinah. Mestna občina ljubljanska je seveda z veseljem in takoj nabila nove ulične table, ki jih prebivalstvo pozdravlja z najlepšimi občutki.

d Od 3. aprila 1944 do nove odredbe velja zatemnitev od 20.30 do 6.

Z vermutom sta se zastrupila

Ono nedeljo proti večeru je bila v gostilni Fišer v Kandiji pri Novem mestu manjša družba, v kateri je bil tudi sin gostilničarja Fišerja iz Drske. Ker so bili dobre volje, so poskusili tudi kozarec vermuta, kar pa je bilo usodno. Bilo je namreč zastrupljeno. Verjetno je bila sladka tekočina pomešana s strupom zoper nadležne muhe v poletnem času in so baje s tem strupom Italijani hoteli zavarovati konje pred nadležnimi muhami. Gostilničar Fišer in njegov sin sta v dobri veri spila nekaj kozarcev, nakar sta šla k počitku. Strup je polagoma začel delovati in zjutraj sta bila oba mrtva.

Peter Bohinjec POD KRIVO I ELKO POVEST IZ ČASOV ROKOVNJAČEV

Ugoden je bil grom, ugoden je bil blisk za delo vlomilcev, in preden so se oblaki razdelili, je že Vranjek poskočil na Tacmanovih ramah na okno prezbiterija. Drug za drugim poskačejo skozi okno v cerkev. Brez strahu porine Vranjek močno dleto za vratca v tabernaklju. Polonjek pa dvigne duri v zakristijo in začne stikati po omari. Vse je bilo tiho, samo škripanje tečajev in premikanje predmetov se je čulo. Votel odmev se je razlegel po cerkvi in brlela je večna luč, ki sije na glavo dobrih in hudobnih.

Tabernakljeva vratca so zaječala, zaškripala in se odprla. Vranjek seže hlastno po monštranci, odpre lunulo in strese sveto hostijo na oltar. Tudi Tacman seže po ciboriju in strese svete hostije po tabernaklju. Tam iz zakristije pa prinese Polonjek v roki dva keliha.

Spet zastoje belež na steni, razzvini zlato na svetlih posodah, roparji poskačejo na plan in izginejo za Plečem v temnem gozdu.

Vse tiho. Tudi blisk je prenehal, le večna luč je brlela dalje in v utrinjalu, kakor bi solze točila nad božjim ropom.

Iz oblakov pa je padal gost dež. Rokovnjači so kleti, ko jih je dež namakal, stožki so svete posode sredi gozda in si plen razdelili. Vranjek si je pridržal celo lunulo.

Roparji poskačejo na plan...

»Odrinimo,« veli Vranjek in roparji odidejo urnih nog proti Strmolam, skalnati pečini v besniškem gozdu. Samo Vranjek krene proti Bistrici, koder ga je čakal Mejačev Stefan iz Naklega.

Bistrica je bila plitva in sezurni čevlji jo prebredeta pri Krčevem mlinu.

Cedilova Franca iz Zej je bila dekle velikih, svetlih oči, nad katerimi so visele dolge, črne obrvi. V te oči se je zaveroval Mrčunov Lovrenc iz Spodnjih Dupelj. Gregorjev Andrej ga je spremljal na nočnih potih, ko je hodil odkrivati srce svetlooki Franci. Marsikatero

noč sta prehodila tisto poljsko pot čez Nasovec proti Zejam.

Tisti večer sta bila na ponočni straži gospodarja Orač in Lužar iz Spodnjih Dupelj. Tavalta sta po vasi, pa tudi izven vasi. Nista zgrešila ponočnih vasovalcev, ki sta korakala proti Zejam. Za Kuharjevim barom srečata dva znana obraza, Vranjeka in Mejačevega Stefana.

»No, Lovrenc, ali greš spet stezo gladit do Francinega okna?« se oglasi Stefan.

»Res je, Stefan! Ali ne vem, če jo bom gladil še dolgo časa? Hrvatov me zalezuje in zadnjič toliko da me ni oplazil po glavi s kolom.«

»Nič se ne boj, Lovrenc!« ga hrabri Stefan. »Če bo sila, prisikojiva midva na pomoč. Ti že veš, Andrejce, kaj ti je storiti.«

Dupljanska fanta odkorakata dalje in ne opazita ponočnih stražnikov, ki sta tičala za grmovjem. Nebo je bilo oblačno, meseca ni bilo, dež je že ponehal, trava je bila rosna...

Vranjek in Mejačev se stegata za mejo, premočena od dežja.

»Mrčunu ni ljubo, da je pod najino oblastjo. A naj se le vda v božjo voljo,« reče Vranjek.

»Saj je stari Mrčun tudi bolj pohleven, odkar je napravil gonjo zoper rokovnjače,« odvrne Stefan.

»Kesa se, da je šel na led tržiskemu komisariju. Ta se lahko znaša nad nami, ali Mrčun je le v naših rokah, dasi je župan.«

»Mrčun mene malo skrbi. Ali Ožbolt Boltarjev, ta je naš najhujši nasprotnik. Temu bomo morali še strogo mešati. Tisti Klanškov Miklavž je njegov najiskrenjši prijatelj. Dejal je, da hoče mene s pota spraviti, preden se vrne na Jezersko.«

»Kaj ti hoče? Le pusti, da se Ožbolt oženi. Potem bo takoj izginil iz Dupelj.«

V tem sta ponočna vasovalca že izginila med žejanskim sadnim drevjem. Gregorjev je zastal za vasio in stražil. Njegov tovariš na je že trkal na okno in klical Cedilovo Franco.

Porosile so se železne mreže na oknu, Lovrencove ustnice so zažugale, velike oči žejške deklice so gledale sanjavo skozi okno. Beseda je dala besedo in vasovalec je ponavljal pesem, ki je bila že tolikokrat zapeta, odkar hodi človeški rod po zemlji. Zamaknil se je v svetle oči, zamislil se je v srečo prihodnosti, srce je plavalo v ljubezni.

»Ali te imam, lesnika dupljanskega!«

Te besede so veljale Andreju, ki je slonel za skladovnico drv za sosedovo hišo. Andrej ni bil pripravljen na napad od zadaj in vzklikal: »Lovrenc, beži!« se spusti v beg. Mrčunov se je poslovil na kratko, poskočil čez ograjo in zbežal. Polena so letela za njima, da je cesta odmevala...

Ko ubežnika pritečeta iz vasi, pobere vsak svoje poleno. Hipoma se Gregorjev ustavi in stopi za bližnji grm. Čul je, da nekdo pokaljuje.

Ponočni preganjalec zapodi še zadnje poleno za bežečim ljubimcem in se ustavi. V tem hipu skoči Gregorjev iz grma in udari prišleca po glavi s polenom. Vendar udarec ni bil tolik, da bi ga omamili. Preganjalec se zažene v napadalca in ga podere na tla. V tistem trenutku ga udari nekdo s kolom, da je omahnil.

»Ali poznaš Gradovega Andreja?« povpraša samozvestno dupljanski rokovnjač v krvi ležečega žejanskega fanta.

»Andrejce, kaj sem ti naredil?« odvrne na tleh ležeči ranjenec. Kol za kolom pada po njegovem telesu, dokler ga ne pahnejo s ceste v breg, da se je zakotaljal v dolino.

»Lovrenc, zdaj boš imel mir!« A glej, da me tudi ti pustiš pri miru!« deje Vranjek in odide s Stefanom.

Tudi Mrčunov in Gregorjev se vračata proti domu s težko vestjo, da sta sokriva umora.

»Oživel menda Hrvat ne bo!« izpregovori Gregorjev in se ozre, kakor bi se bal, da zagleda mrtveca za sabo.

»Molči kakor kamen!« odvrne Mrčunov. »Kar je, pa je. Pa naj pusti poštene ljudi pri miru. Kar je iskal, to je našel. Umora midva nimava na vesti. Jaz ga nisem nikoli udaril po glavi.«

»Jaz tudi ne, Lovrenc!« pristavi Gregorjev in se vnovič ozre proti bregu nad Krčevim mlinom. »Poglej, ali ni to Hrvatov, Ali je živ ali je duh njegov?«

»Beži, beži, tebi se zdi Hrvat je že našel, kar je iskal, in naj počiva v miru.«

V Boltarjevem plotom stopita v vas. Za uljnikom sta stala ponočna stražnika in poslušovala. Pri Boltarju je bila še luč. Pripravljali so za svatbo. Ponočnjaka vstopita.

Ali poznaš Gradovega Andreja?

»Ožbolt, prinesi ga bokal, da pijemo na tvoje zdravje!« izpregovori Mrčunov.

»In na tvoje zdravje tudi, Lovrenc!« odgovori Boltarjev blapec.

»Kaj se ti mara, Ožbolt, ki imaš Jerico že v malhi. Jaz bom pa še čakal, da se postaram. Hrvat mi

dela zgago, da si ne upam več žejce.«

»Le potrpi! Jaz sem čakal štiri najst let.«

Ponočna straža vstopi. »Boter, pojte pit!« veli Mrčunov Lužarju, svojemu krstnemu botru.

»Ali kri piješ, Lovrenc, ali je vino tako gorko?« odgovori Lužar in pomeji svoje oči v fanta.

»Boter, boste dobili ščetine v hrbet, ker ste čevljar.«

»Verjel bi ti, ko bi ščetin že ne čutil. Le glej, da tebe ščetine ne zbedejo v srce.«

»In to bi bilo žalostno, boter!«

V tem stopi v izbo Klanškov Miklavž s svojim bratom Jernejem.

»Smrdi po Vranjeku nocoj v Dupljah.«

»Kako to, Miklavž?« povpraša Ožbolt.

»Jernejce pravi, da je videl dva človeka, ki sta šla hitro po vašem klancu navzgor. Lužar in Oreč poznata, da ne zanemarita ponočne straže. Vrana bo hotel vsekakor, da napravi kako zgago pred Ožboltovo svatbo. Ne pozabite, kako je zaprosil Tacman: Boltarjeva čreva bodo na češpljah visela.«

Vsi osupnejo. Stražnika izgineta iz hiše. Mrčunov odide s tovarišem Miklavž pa šepeče Ožboltu na uho skrivnostne besede.

»Proso že zori, Miklavž! Kmalu ga bomo meli,« sklene prihodnji hišni gospodar odhajajočima gostoma.

XI.

Oropana je bila cerkev sv. Jošta. Ubit je bil Hrvat iz Zej. Ta glas je šel po vsi okolici. Srd nad rokova njači je rastel.

Vernikov Ožbolt se je poročil na hitro z Boltarjevo Jerico. Klanškov Miklavž pa je razpenjal svojo mrežo po Udnem borštu. Iz Krčevega kotla je slišal tuleč glas in se mu je približal s svojim bratom. Tacman je privezal svojega psa za jelo, ko je šel na rop. Pozabil je nanj in pes je tulil lakote in žej. Miklavževa puška mu je sklenila čeljusti.

S pasjo kožo na rami je Klanškov Jernej šel v Tržič, da komisariju Pakju sporoči o nakanah in načrtih rokovnjačev.

V Dupljah so bili ljudje meseca avgusta 1837 veselih src in slovesnih obrazov. Mrčun in Boltar sta pripeljala čez Ljubelj nov veliki zvon za Duplje. Potegnili so ga v zvonila in ljudje so se popraševali vse vprek, komu bo najprvo zvonil, kdaj bo prvi umrl?

Klanškov Jernejce je dobro opravil. Komisar Pakj je takoj poslal stražo v Duplje, pisarja Pogajnika in dva biriča. Klanškov Miklavž je zasledil Vranjeka v Udnem borštu. Zarotil se je, da ga dobi v pest, živega ali mrtvega. Rokomavhom se je zdela, da so jim postala tla prevročna in so se umikali proti Kamniku. Le Vranjek je ostal v domačem kraju z malim spremstvom, da počasi ohladi vroča tla. Še je obešil svoji Miciki na vrat zlati mešček in se je poslovil od nje, odposlavlji jo proti Vodicam. »Kmetje so nam odpovedali vsako zaslonbo in moramo odrinuti drugam,« je govoril svoji izvoljenki. »Tisti Klanškov nam stopa na peti in nas izdaja. Povrne se na Jezersko in naše maščevanje se nam ne bo posrečilo. Tržiški Pakj že dviga svoj prst in nismo več varni življenja. Zato le pojdi, Micika, pridem kmalu za tabo.«

(Dalje prihodnjaj)

Iz življenja naših beguncev

Med strašne šibe božje, ki so zadele v svetovni zgodovini slovenski narod, mirno lahko prištevamo tudi nesrečni komunizem. Ni mogoče danes ugotoviti, koliko tisočev Slovencev je padlo pod komunističnimi krvoloki in moskovskimi plačanci. — Zanesljivo pa vemo, da so boljševiški tolovaji mučili in pobili mnogo nad 15.000 najboljših slovenskih ljudi in da gre v stotine milijonov škoda, ki so jo izdajalci Boga in naroda povzročili slovenskemu narodnemu premoženju. Nadaljnji tisoči so šli in bodo še šli v prezgodnji grob zaradi dobljenih ran in nešteto naših dobrih podeželanov je zaradi komunistične strahovlade zašlo v razne bolezni in v druge telesne in duševne nadloge.

Nesreča vseh nesreč pa je za našega podeželana ta, da je moral zaradi boljševiškega divjanja zapustiti svoj rojstni kmečki dom in ljubljeno svojo kmečko zemljo in iskati pred komunističnimi trinogi zavetja v mestu. Oj, mnogo, mnogo bi rad žrtvoval naš človek, da bi mu ne bilo treba med ljudi, kjer se, tudi če bi ga še tako lepo sprejeli, pač ne more počutiti, kakor pod preljubo domačo streho.

Tisoči slovenskih podeželanov so našli varno zavetje v slovenski prestolnici. Naš kmet sovraži brezdelje, zato je z velikim veseljem sprejel vsako misel o zaposlitvi, dokler ne bo mogel spet nazaj domov.

Skoraj vsi za obrambo sposobni možje in fantje so sledili vabilu g. prezidenta generala Rupnika in so oblekli vojaško suknjo, da bodo po izvršenem vežbanju z orožjem v roki pregnali z rodne grude boljševiške roparje. Drugi si izpopolnjujejo strokovno in drugo znanje pri raznih predavanjih in tečajih. Dekleta se uče kuhanja, šivanja in gospodinjstva sploh. Tudi v zdravstvenem pogledu je za begunce dobro preskrbljeno.

Begunski odbor po vodstvom svojega, nad vse požrtovalnega predsednika gospoda župnika Škulja se dan za dnevom posvetuje o vsem, kar bi utegnilo biti kmečkim beguncem v korist za sedanjost in bodočnost. Delo lajšajo begunskemu odboru naše zadruge, zlasti pa naše karitativne ustanove, med njimi v izredni meri Škofijska dobrodelna pisarna s požrtovalnim g. dekanom Škrbcem na čelu in Zimska pomoč, sedaj Socialna pomoč, ki ji predseduje odlični in srčno dobri gospod Velikonja.

Velikansko delo, ki ga vrše ravnokar navedene osebnosti in ustanove ne samo v prid beguncev, ampak tudi v pomoč vseh resnično potrebnih Slovencev, je mogoče predvsem zato, ker so našle v prezidentu g. generalu Rupniku najboljšega zaščitnika, priprošnjika in tolmača slovenskih želj pri pristojni nemški oblasti.

Zato slovenski kmet-begunec v strašnih težavah, ki mu jih je naložil brezvestni komunizem, ni obupal, temveč gre z vero v Boga in v moč svoje kmečke pesti samozavestno naproti bolj, srečnejši bodočnosti.

Slike od zgoraj navzdol: Begunski »parlament« rešuje dnevna vprašanja. — Tu, kjer lahko begunci povedo vse svoje želje, je še posebno mnogo dela. — Teoretični pouk nudi dekletom mnogo razvedrila. — Tako jim mineva čas ob branju in razpravah o načrtih v bodočnosti. — Še prijetneje je pri praktičnem delu v kuhinji.

34

Ves prevzel studa in želje po maščevanju, sem pojasnil Petku svoj bojni načrt. Presenetiti morava divjake na ta način, da se jim približava nepoopaženo preko gozda. Ko dosepeva v zadostno razdaljo, izstreliva nanje vse puške, kolikor sva jih imela s seboj, nato pa jih bova napadla s samokresi meči in sekirami. Petku so se oči divje bliskale, ker se je vzbudila v njem stera krvoločnost. Ne samo, da ni več trepetal kot prej; prevzelo ga je divje veselje. Skakal je in vrtel puško ter sekiro nad glavo. Skoraj sem se ga zbal in pomislil:

»Kaj če mu pade na misel, da bi poskusil najprej na meni?»

Ob tej misli sem se spomnil, da sem poveljnik. Petek pa je moje moštvo. Pogledal sem ga strogo in ukazovalno.

Ko se je pomiril, sva se odpravila naprej. Naredila sva velik ovinek, da bi naju divjaki ne opazili in dospela v gozd...

Med potjo sem začel oklevati. Ne da bi mi zmanjkalo poguma, pač pa so se mi začeli znova vzbujati pomisleki, če morda le ni prav, da pobijem vse te ljudi. Toda umakniti se zdaj nisem smel več, ker bi to slabo vplivalo na Petka.

»Naj se zgodi kar Bog hoče,« sem si dejal.

Kmalu mi je šinila misel v glavo. Zakaj naj bi pobil vse divjake iz zasede? Najprej bom oddal nekaj srelov samokresom in morda se bodo takoj predali... Ta načrt se mi je zdel zelo dober. Takoj sem ga pojasnil Petku, ki pa se je zelo začudil. Povedal sem mu, da je tako bolje tudi za naju, ker bova imela na razpolago še vse puške, če se Karibi ne bodo hoteli vdati.

Previdno sva se splazila skozi gozd, dokler nisva prišla že čisto blizu divjakov, ki pa naju še niso opazili. Tiho sem dejal Petku, naj se splazi do drevesa ob robu gozda in si ogleda družbo pri ognju. Kmalu se je vrnil in mi povedal, da divjaki okrog ognja jedo meso enega izmed ujetnikov, eden pa da je še živ. Ta leži ne-

Odpravila sva se naprej.

Robinzonove ZGODBE

daleč od ognja zvezan. Ni pa njegov rojak, ampak belec. Ob tem sporočilu sem pozabil na vse pomisleke in načrte o prizanašanju. Neko tajno čustvo me je sililo, da sem se odločil, da napadem divjake s puškami. Ves trepetajoč od želje po maščevanju sem se splazil od drevesa do drevesa, v spremstvu zvestega Petka, dokler nisem bil niti za streljaj oddaljen. Ne da bi me ljudozrci opazili, sem jih lahko natančno videl. Zagledal sem devetnajst divjakov, ki so sedeli ob ognju, drug poleg drugega. dva pa sta krenila proti belemu ujetniku...

»Pazi Petek! Stori kar ti ukažem,« sem zašepetal tovarišu, ki je molče priklimal.

Previdno sem položil puške na tla. Petek je storil isto. Nato sem nameril s puško na divjaka v skupini in nameril Petku, naj stori isto. Jaz sem nameril na levo, on na desno. Bum... bum... bum...

Ubil sem enega, Petek dva. Drugi so bili ranjeni. Kričali so na vse grlo in skušali zbežati, ne da bi vedeli kam. Nastala je nepopisna zmeda.

Hitreje kot je mogoče opisati sem vzel drugo puško in Petek prav tako. Zopet sta dva divjaka padla na tla. Ranjenci so kričali na vse grlo. Bilo jih je mnogo ranjenih, ker sem nabal puško z drobnim svincem.

Nameril sem na divjaka v skupini in Petek je storil isto.

Pograbila sva vsak novo puško in planila iz gozda z divjim krikom, kakor da bi nas bilo sto. Tisti, ki so še mogli teči so stekli proti morju, se vrgli v čolne in v vodo. Toda Petek jih je na moje povelje zasledoval s puško. Jaz pa sem med tem stekel k ujetniku, da ga rešim. Dal sem mu nekoliko žganja, da se je okrepčal. Nato sem mu dal še samokres in meč. Nemudoma je stekel za divjaki, ustrelil enega s samokresom in drugega prepodil.

Ukazal sem Petku, naj gre po puške in jih prinese kolikor je more. Povelje je izvršil v trenutku. Stekel je za divjaki s puško v roki, jaz pa sem medtem basal tiste, ki so bile že izstreljene. Delo nama je šlo hitro izpod rok. Petek je imel trdno roko in je znal dobro meriti. Niti en strel ni ostal brez uspeha. Kar neverjetno je, da so divjaki bili tako zbegani, da se nobeden ni spomnil na lok, čeprav so bili vsi oboroženi z nimi.

Zaslišal sem krik... Stekel sem v smer, od koder je prihajal in zagledal Evropejca, ki sem ga pravkar rešil, v boju z orjaškim divjakom, ki ga je že vrgel na tla. Nameril sem že puško na divjaka, ko je belec sprožil samokres in črni vrag je telebnil na tla.

Petek je medtem zagledal čoln s tremi ali štirimi divjaki, ki se je oddaljeval. Ker pa je bil že predalet, se je vrnil k nama in med potjo ustrelil divjaka, ki se je akusl zateči v gozd.

Stekel sem k ujetniku, da ga rešim.

Tako se je bitka končala z naslednjim porazom divjakov: iz gozda sva ustrelila dva 3 ko sva prišla iz gozda 2 Petek je ubil v čolnu 2 ranjenca, ki ju je Petek ubil potem 1 Petek ubil v gozdu 1 ubil jaz z mečem 1 beli ujetnik ustrelil 2 Petek ubil še 4 zbežali v čolnu 4

skupaj 21

Midva pa sva ostala nepoškodovana in sva še dobila enega tovariša.

Petek najde...

Osvobojeni Evropejec je bil tako iztrpan, da je komaj še stal pokonci. Ko je nevarnost minila, se je zgrudil na tla. Okrepčal sem ga s kosom kruha, namočenega v žganju, medtem ko je Petek odšel po vodo. Vprašal sem tujca, kdo da je, ker sem iz nekaterih besed, ki jih je spregovoril, spoznal, da je Španec. Nenadoma pa se je Petek vrnil in predlagal, da bi zasledovali ubežnike s čolnom, ki je ostal na bregu. Ta misel se mi je zdelo zelo na mestu, kajti če se ubežniki vrnejo domov, bodo privedli na stotine svojih rojakov, ki bodo maščevali ubite tovariše.

Nemudoma sva s Petkom stekla k čolnu. Špancu pa sem svetoval, naj ostane na obali, ker je bil še slaboten in je tudi bilo bolje, da je pazil na najino orožje.

Skočil sem v najbližji čoln... Kaj vidim? Na dnu čolna sem zagledal človeka, zvezanega na rokah in nogah z vrbovimi vejami, da se ni mogel niti ganiti. Tudi usta je imel zamašena. Ta ujetnik pa ni bil Evropejec, ampak domačin. Jasno je bilo, da je bila to četrti žrtev, pripravljena za ogabno pojedino. Sklonil sem se nadenj in mu prerezal vezi. Revez je bil popolnoma brez moči in se ni ganil. — Pomagati sem mu moral, da je sedel.

Petek je bil že na obrežju, da ho porinil čoln v morje. Poklical sem ga, in ko je skočil v čoln, sem mu dejal, naj nagovori neznanca. Ubojal me je in rešenelec je zašepetal nekaj besed...

Petek pa je glasno zakričal, da sem se kar prestrašil. Kaj naj to pomeni? Mladenec se je začel smejati, skakati, ploskati z rokami in peti. — Nato se je sklonil nad nesrečnega, mu položil roke na glavo, se znova zavnal, zopet kričal in se smejal. Zdelo se je, da je izgubil razum. Gledal sem ga ves presenečen in nikakor nisem mogel razumeti njegovega vedenja...

Končno pa je Petek le prišel do besede in vzkliknil:

»Oče, oče, oče!»

Torej je bil to njegov oče! Kako čudovita so božja pota! Kdo bi si mislil kaj takega!... Ne bom popisoval Petkovega veselja ob tem snidenju. Ni vedel, kaj naj počne in kako naj pomaga očetu. Ko je spoznal, da je oče popolnoma iztrpan in se kar ne more zavesti, si je razgalil prsi in se stisnil k njemu, da bi ga ogrel s lastnim telesom. Tedaj sem vliil starcu v usta nekoliko žganja in hipoma si je opomogel. Odprl je oči in takoj spoznal svojega sina... Nemogoče mi je opisati ganljiv prizor, ki sem mu bil priča. Jokal sem in si dejal: »Tudi divjaki imajo srce.« Danes moram dodati: »Imajo ga, pa še boljše od omikanih ljudi, ker je njihovo srce nepokvarjeno.«

Medtem je minilo že precej časa in nisva mogla niti misliti več na to, da bi zasledovala ubežnike, ker se je njihov čoln medtem že zelo oddaljil. V začetku mi je bilo tega nekoliko žal. Kmalu pa sem spoznal, da je bilo čisto prav, ker se je dvignil močan veter, ki je trajal vso noč. Vrnil sem se na suho, da bi videl, če se je zgodilo kaj novega. Ko sem spoznal, da je vse v redu, sem poklical Petka in ga vprašal, če je dal očetu kaj jesti. Odvrnil mi je:

»Ne. Jaz grdi pes pojesti kruh.«

Dal sem mu kos svojega kruha, nekoliko kuhanega riža, nekaj suhega grozdja in žganja. Dobri dečko se mi je lepo zahvalil. etkel k očetu in mu dal jesti. Kaj vse bi mu dal! Prepričan sem, če bi kdo rekel Petku, da mora očeta okrepčati s svojo krvjo, bi nitž za hip ne okleva: prerezal bi si žilo in napojil ljubljene starčka. — Kak zglede zame in kako strašen očiček!... Oh, oče, mati, odpuštitu mi!...

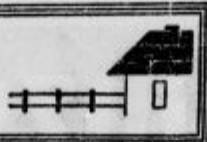

Belec je sprožil samokres in črni divjak je telebnil na tla.

Vrnil sem se k ubogemu Špancu, ki je imel vse ude ranjene od vezi in tudi po ostalem telesu je bil vse ranjen, da se je moral človeku zasmiliti v srce. Bil je tako slaboten, da se ni mogel več dvigniti s tal. Ni še prešlo pol ure, ko sem nenadoma zagledal Petka, ki je prihajal k meni in nosil nekaj v rokah. V tem kratkem času je že odšel v trdnjavo in se zopet vrnil. Prinesel je dva vrča sveže vode in dve pogati. Podal mi je obe pogati in vrč, z drugim pa je stekel k čolnu, da napoji očeta. Jaz sem medtem že dal Špancu nekoliko kruha, zdaj pa sem mu podal vrč z vodo, ker je imel grlo tako izsušeno, da ni mogel požreti grizljaja.

Kmečki dom

Kavka Karel:

Gradnja z lesom

Strop: Stropna konstrukcija je pri lesenih poslopih enaka kot pri fiovnatih ali zidanih stenah. Stenski tramovi, na katere polagamo stropnike, pa morajo biti širši kot ostali tramovi stene. Glave stropnikov morajo imeti namreč dovolj široko ležišče in morajo segati vedno skozi steno in so z njo zvezani z grebeni. Celni les glav mora biti zavarovan pred padavinami, zato ga pokrijemo in zavarujemo s cinkovo pločevino ali s hrastovimi desicami.

Leseni stropi, ki bodo pri podeželskih stavbah najbolj v rabi, so: navaden tramovni strop z vidnimi stropniki, tramovni strop s spodnjim opažem in ometom ali brez njega in tramovni strop z nasipom. Kjer pa hočemo varčevati z gradivom, bomo uporabljali tramovni strop s pogreznjenim nasipom. Takšen strop ima veliko nižjo konstrukcijo in je sam na sebi lažji.

Navaden tramovni strop je narejen iz lesenih, tesanih ali rezanih stropnikov ter ima na zgornji strani pribite 3,50 do 5 cm debele, gladko poskobljene in tesno spajljene podnice. Uporabljamo ga pri skednjih nad podi in v drugih gospodarskih poslopih. Včasih pribijemo na spodnjo stran stropnikov opaž iz 2 cm debelih, okvih in večkrat razklanih desk. Na stropnikih opaž pribijemo trsje, katerega potem omečemo. Debelina opaža, trsja in ometa znaša ca 4 cm.

Tramovni strop z nasipom je enak navadnemu tramovnemu stropu, na katerega nanese mo 8—10 cm visok nasip iz čistega prodca. V tem primeru uporabljamo namesto poskobljanih podnic 2,5 cm debele kosmate deske. Stike med deskami pokrijemo z 2/4 cm močnimi letvami ali jih pribijemo na preklap. Tako narejen opaž imenujemo nasipni opaž. V peščen nasip polagamo 6/8 cm močne tramice, ki jih imenujemo blazine, na katere pribijamo lesena tla. Višina stropnikov je odvisna od njih razpetine, to je od razdalje med stenama, ki nosijo stropnike. Stropniki so po ca 80 cm vsak sebi, blazine pa po 60—80 cm. Blazine leže pravokotno na stropnikih. Normalna izmera stropnikov znaša pri stanovanjskih poslopih 16/21 do 18/24 pri razpetini do 5 m.

Tramovni strop s pogreznjenim nasipom je v vsem enak prejšnjemu. Razlikuje se le v tem, da leži nasip med stropniki in so tla pribita direktno na stropnike. Nasipni opaž pa leži na letvah, ki so pribite na straneh ob spodnjih robovih stropnikov. Konstrukcijska višina takega stropa je za ca 11 do 14 cm nižja. Takšen strop je manj varen pred ognjem, manj topel in bolj propušta zvok, je pa za podeželske stanovanjske zgradbe, posebno lesene, prav uporaben. Pri vseh stropovih s peščenim nasipom je vedno dobro, da ločimo tramove in opaž z lego strešne lepenke od nasipa, da tako zavarujemo les pred vlago in bolezenskimi klicami.

Prav uporabna so tudi vse vrste fiovnatih stropov, ker so bolj ognju varni in cenejši.

Streha: Streha je sestavni del zunanje lica stavbe in mora biti zato z njo v skladu po obliki in gradivu. Na kmetih danes še vedno prevladuje poševna streha, ker nudi gospodarju možnost izrabe podstrešnega prostora in dovoljuje porabo enostavnega krova iz slame, škodej, desk, škrlja in opeke. Pokrivanje in vzdrževanje poševnih streh je najbolj enostavno in hitro, ter zato najcenejše.

Za strešno konstrukcijo poševnih streh uporabljamo rezane ali tesane tramove. Če pa hočemo štediti z lesom, naredimo ostrešje lahko tudi iz okroglih tramov. Pri neizrabljenem podstrešju ali pri starih z velikim napuščem uporabljamo navadno ostrešje, pri izrabljenem podstrešju pa kolenčasto ostrešje. Konstrukcija mora ustrezati globini stavbe. Za razpetino 3—7 m uporabljamo prazno ostrešje s slemensko lego, in sicer z enojnim vešalom ali s poševnimi opiraki. Za večje razpetine so v rabi ostrešja z umesnimi legami.

Iz krajevnih razlogov in ker često ne bomo imeli pri obnovi na razpolago drugega gradiva, bomo uporabljali za pokrivanje streh slamo ali

les. Slamnat krov je trajen, zelo topel in se navadno sklada s pokrajino. Slame pridela kmet sam v izobilju, zato bo verjetno večkrat segal po tem gradivu. Edini nedostatek je velika nevarnost pred ognjem. V inozemstvu, posebno v Nemčiji, uporabljajo že danes za krove kmečkih dvorov slamo, ki jo poprej impregnirajo s kemikalijami, da postane negorljiva.

V znatni meri bomo morali uporabljati za krov tudi les v obliki skodel. Tudi le bomo morali zaščititi pred ognjem s kemičnimi sredstvi. Krov iz desk je provizornejša značaja in služi v največ primerih le kot podlaga za lepenkasti krov.

Stopnice: Montaža samonosnih lesenih stopnic je popolnoma svobodna, ker ne rabijo nikakega posebnega stopničnega prostora in jih lahko namestimo v vsakem prostoru, tudi zunaj poslopja, le da so zavarovane pred padavinami. Za lesene stopnice je najboljša hrastovina, ki pa mora biti zelo dobro izsušena. Lesne zveze sestavnih delov se morajo tesno prilegati, posamezni deli morajo biti dobro sklenjeni in stranice ram dobro zvezane z železnimi svornjaki. Stopnice, ki niso narejene iz dobro suhega lesa ali so prešabo zvezane, prično kmalu škripati, posebno, če niso zatesnjene z mehkim blagom. Cenejše stopnice so lahko narejene tako, da so stranice, podboji in ograja iz mehkega lesa, nastopne ploške pa iz trdega. Stopnice na podstrešja, na skednje in na druga gospodarska poslopja so lahko vse iz mehkega lesa. Stopnice za stranske prostore so lahko lake na letvah ali upahnjene, eno ali dvorame. Za stanovanjska poslopja gradimo udobne stopnice. Stopnice navadno napojimo s firnežem in prepletkamo s prozornim lakom. Spodnjo stran stopnic omečemo ali na zaopazimo z vidnim opažem. Če je spodnja stran ometana, moramo napraviti najprej lesen opaž, na katerega pribijemo trsje in nato omečemo. Pri ometanih stopnicah naj ostane zidna stranica vedno vidna in neometana; v tem primeru omečemo tudi spodnjo stran vmesnega podesta.

Za trajnost hiše in udobno bivanje v njej je važno, da je mizarsko delo dobro izvršeno. Pa ne samo za stanovanjsko poslopje, tudi za hleve, kurnice itd. ni vseeno, kako so izvršena okna in vrata.

Ves les, ki ga porabi mizar za mizarska dela, mora biti zdrav, suh, ravno rasel, brez razpok, brez črnih in modrih lis, brez majavih grč in drugih napak. Les za okenske in vrtnice prečnike ter slične tanjše sestavne dele ne sme imeti prav nobenih grč. Vsi izdelki, ki ostanejo nepopolnjeni, morajo biti iz lesa enake barve.

Kvarne posledice lesa je treba čim bolj omejiti. Sestavni deli okvirov ne smejo biti sklenjeni, ampak zvezani s pretaknjenimi čepi. Kjer so pa zveze sklenjene, mora klej rege popolnoma izpolniti. Vsi vidni deli morajo biti ravno poskobljeni, ploške brušene s plovcem, zlebine pa s steklenim papirjem. Polnila vseh vrst ne smejo biti v utore vklejana in se morajo v utorih okvirov prosto premikati, da se more les neovirano krčiti in raztezati. Okenske police, ki so več kot 20 cm široke, morajo dobiti na spodnji strani upahnjene letve iz trdega lesa.

Vrata stanovanjskih poslopij in hlevov izdelujemo ponajveč na okvire in polnila. Polnila so lahko iz klejenih desk, iz vezanih plošč, iz vezanih desk ali v obliki žaluzijskega opaža. Vsa zunanja krila morajo imeti vezana polnila. Vrata skednjov, kolarne in drugih gospodarskih poslopij so lahko iz remeljnov, iz spajljanih desk ali iz vezanih desk v eni ali dveh legah. Vsa vrata so narejena iz mehkega lesa, izjemoma vhodna, ki so najboljša hrastova. Vhodna vrata imajo okvirni podboj, ki je tudi iz trdega lesa, stanovanjska vrata pa imajo plohisti podboj iz mehkega lesa.

Za solidnost mizarskega dela je važno tudi to, kakšno okovje vzamemo. Danes uporabljamo povsod preproste gladke oblike brez okrasja. Takšno okovje lahko snajmo in se ne obrabi.

Najnovejši način gradnje lesenih poslopij tvori sistem gradnje z lesenimi stavbnimi ploščami. Ta način je najbolj prikladen za hitro postavljanje poslopij paviljonskega sistema. V krajih, kjer ni izurjenih stavbnih delavcev, ki bi znali iz kra-

PRAVNI NASVETI

Državni komisar za pobiranje črne borze, Vrhovni komisar je imenoval za državnega komisarja za pobiranje črne borze SS-Sturmabführerja Fritzja Wölbunga. Državni komisar je podrejen Vrhovnemu komisarju. Borbo zoper črno borzo mora izvajati z brezobzirno strogostjo. Vsa oblastva in uradi ga morajo pri izvrševanju njegove naloge na vse možne načine podpirati.

Prevoz živil brez dovoljenja prepovedan. Po odredbi šefa pokrajinske uprave je prevoz živil brez »Prevođevaca«: dovoljenja prepovedan in bo brez takega dovoljenja uvoženo blago v vsakem primeru zaplenjeno. Za zaplenbo so upravičeni samo kontrolni organi »Prevođac«, uradniki gospodarske policije ter komandanti blokov. Pri vsaki zaplenbi je treba izdati prizadetim za vsako množino zaplenjenih živil polnila na posebnih tiskovinah. Kontrolni organi se morajo na željo izkazati. Vsako nepoklicano vmešavanje tretjih oseb javite takoj »Prevođac«. Dovolilnice za prevoz živil izdaja »Prevođac« v Ljubljani, Novi trg štev. 4.

Ureditev preskrbe z vinom. Zaradi ureditve preskrbe z vinom je šef pokrajinske uprave izdal posebno naredbo. Vse zaloge vina v Ljubljanski pokrajini se morajo prijaviti v roku in na način, ki ga določi »Prevođac«. Pridelovalci so dolžni prijaviti tudi vsakoletni pridelavek vina najpozneje do 20. novembra. Prijavo mora napraviti tisti, pri katerem je vino shranjeno, neglede na to, ali je vino njegova last. Vse zaloge vina se postavijo pod zaporo na razpolago Ljubljanskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani. Zopora ne velja za vino pri trgovcih na drobno in v gostinskih obratih, za vino pri zasebnikih in pri pridelovalcih za potrebe družine in osebja pridelujočega gospodarstva, največ do enega hektolitra na osebo. Za vsak uvoz vina v pokrajino ter za vsak prevoz in nakup v pokrajini je potrebna nakupnica, ki jo izda »Prevođac«. Nakup vina se mora javiti »Prevođac« najpozneje v treh dneh po vskladitvi.

Prosta prodaja kokošjih jajc prepovedana. Pokrajinski prehranjevalni zavod je odredil: prosta prodaja kokošjih jajc je prepovedana. Vsa jajca, ki presegajo domačo potrebo se morajo ponuditi v nakup »Prevođac« v Ljubljani. Jajca prevzema v Ljubljani mlekarški odsek »Prevođac«, zunaj Ljubljane pa posebne zbirališče, ki se bodo v posameznih občinah objavile. V občinah zunaj Ljubljane mora vsak rejec oddati »Prevođac« na leto najmanj 30 jajc od vsake kokoši. Za Ljubljano bodo izšli posebni predpisi.

jevnega gradiva postaviti hiše, je sistem gradnje s ploščami praktičen in uporaben. Uporaben je tudi tam, kjer je potrebna in najnost večjega števila novih zgradb tako velika da jih ne moremo graditi po običajnem sistemu.

Ker so posamezne plošče v tovarni izdelane do najmanjše podrobnosti ali vsaj v glavnem, je skrbena montažna ali gradbena doba na stavbišču na najmanj.

Stavbne plošče so gradbeni deli, iz katerih je sestavljeno celo poslopje. Lesna industrija izdeluje delno pa tudi popolnoma izdelane stenske plošče, ki so polne in take, ki imajo vgrajena okna ali vrata, dalje plošče za sestavo stropov, tal, strehe itd. Izmere so normirane in se te plošče na stavbišču le sestavijo, ne da bi jih bilo treba predelati. Pri nas lesna stavbna industrija še ni tako razvita, da bi izdelovala povsem dovršene plošče za vse dele stavbe. Predvsem izdeluje plošče za stene prtiličnih paviljonov s ostrešjem, ostale dele pa pripravljajo v obliki sestavnih tramov, ki dobe opaž, toplotno in vlažno izolacijo, okna in vrata pa šele na stavbišču.

Pri sistematični ureditvi in razporeditvi prostorov se lahko izdelujejo taka poslopja tudi v serijah.

Notranja sestava stavbne plošče je zgrajena po istih principih kakor predalčna stena. Na nekako 3 cm močan okvir, ki je narejen iz letev, je pritrjen na zunanji strani opaž iz vodoravno ležečih desk, ki so med seboj zvezane z utori in peresi. Med okvirne letve so pribite 2 cm debele toplotno izolirne plošče. Na ta prvi okvir je zaradi ojačenja konstrukcije pritrjen z vijaki še en 2 cm debel okvir, ki je prav tako narejen iz letev. Ta okvir nosi kosmat utorjen opaž 13 do 20 mm debel, ki je podlaga za plošče iz vezanega lesa ali za izolirne ali trde plošče iz lesenih vlaken.

U. Mloni — V. Lovšin

Zgodovinski roman
iz časov sv. Pavla

RAHELA

Mladenič je odgovoril šepetaje. Kmalu nato je srečal Pavlina. Zdelo se mu je, da je opazil porogljiv nasmeh na ustnicah Pavlovega nečaka in bil je prepričan, da je vesel, ko se zarota ni obnesla. Zato ga je grozeče nahrulil:

»Ah! Ti se mi posmehuješ!« je zakričal.

»Jaz?« zajecelja drugi presenečen.

»Ti, prav ti! Vesel si, kaj ne, mojega neuspeha.«

»Jaz?« ponovi Pavlin, ki je zdaj odkril, da se je zarota ponesrečila in je bil vesel.

»Ti, prav ti! Toda ne boš se dolgo veselil. Naše maščevanje bo doseglo tega nesrečnika in ne bo odšel živ iz Jeruzalema,« vpilje Ozej z grožnjami.

»Kaj ta jeza proti mojemu stricu?« Kaj ti je storil?«

»On je največji sovražnik Izraela. Ne sme živ zapustiti Jeruzalema! Vrat mu bom prerezal s temi le rokami!« kriči farizej.

Pavlin zmaje z glavo in odide brez odgovora. Divjanje zarotnika mu je dopadlo. Gotovo je tribun zavrnil, da bi pripeljal Pavla pred veliki zbor.

~ ~ ~

Ozej se je podal k Izraelu, ki je stanoval v dolini Tiropejon, ki je bila preko mesta; bila je to ozka in globoka dolina, naseljena od uglednih ali premožnih oseb. Hiša starega svečenika je bila med najlepšimi. Izrael, Fabijev sin, je znal živeti.

Potrka na vrata. Benjamin, starejši levit, mu odpre vrata. Starec ni mogel več služiti v templju, ker je že prekoračil kanonično, to je zakonito starost petdesetih let, katerim ni bilo več dovoljeno (prerezovati vratove) klati žrtev niti opravljati drugih opravil v svetišču, ki so bila določena levitom; da je mogel živeti, je sprejel skromno službo vratarja pri bogatem duhovniku.

Izrael je bil doma. Ozej se da najaviti in vstopi v vežo. Benjamin se vrne.

»Glavar duhovnikov je zadržan in te prosi, da prideš kdaj drugič.«

»Povej mu, da gre za Rahelo,« odvrne Ozej. Starec se v začetku upre, da sporoči to, toda Ozej začne groziti in starec se vda; odgovor je bil tak, kakor ga je Ozej pričakoval.

»Naj vstopi.«

Vstopi v sosedno sobo, kjer je stalo nekaj divanov za odpočitek. Ozej je bil zelo truden; udje so bili svinčeni; spanec mu je težko legel na trepalnice. Vsede se na divan in čaka. Med čakanjem kuje tisoč načrtov, da pride v posest Rahele; eden bolj nor kot drugi.

Veliki duhovnik pride kmalu k njemu.

»Zelee si govoriti z menoj?«

Ozej vstane in še razdražen od vina, zavpije:

»Vrni mi Rahelo!«

Izrael se presenečen umakne.

»Ali si nor?« vzklikne. »Ali sem mar jaz varuh izraelovih hčera?«

»Njen oče jo je obljubil tebi in meni,« nadaljuje Ozej razburjen.

»Ali namigavaš morda na velikega duhovnika Ananijo?« vpraša Izrael, vesel, da bo imel orožje, s katerim bo mogel zmečkati zasvoženega tekmeča.

»Ne delaj se nevednega! Ali boš morda tajil, da ti je obljubil za ženo svojo Rahelo?« vpraša razburjeni Ozej.

»Pa jo je obljubil tudi tebi?«

»Da, zdaj jo pa skriva in trdi, da mu je ugrabljena ali da je zbežala, ne vem s kom. Ne verjamem mu. Tebi jo je dal. Izroči mi Rahelo!«

Izraelov obrez se je raztegnil v veselju, ki ga je zaman skušal skriti. Končno ima zaželeno orožje, da podre tekmeča. Največja spotika v družini velikega duhovnika. Ko pride to v javnost, bo postalo Ananijev bivanje nemogoče v Jeruzalemu. Moral bo odločiti čast. Veliki duhovnik, ki obljubi istočasno hčer dve-ma ljubimcem, ta pa zbeži s tretjim, se ne bo mogel pokazati več v velikem zboru niti v templju.

»Rahela ni pri meni,« odgovori.

»Ne laži!«

»Predržeži! Ti si upaš na laž postavljati velikega duhovnika svojega ljudstva? Ali ne razumeš, da je tudi tvoja oziroma da je drznost tudi velika krivda?« ugovarja Izrael ostro.

»Izroči mi Rahelo!«

»Ni je v moji hiši. In ti zgini!«

»Ne prej...!«

»Izgini!«

»Ne zadržuj Rahele!« vpilje Ozej, ki je bil že nerazsoden in stopi grozeče proti etaremu duhovniku. Ta zaploska z rokami in Benjamin plane v sobo.

»Odstrani tega drzneža!« mu naroči Izrael.

»Izroči mi Rahelo in odidem!«

Izrael ne odgovori in hoče oditi iz sobe, toda norec se postavi med vhod in njega.

»Rahelo!« vztraja.

»Odstrani ga!« naroči Izrael staren.

Ta stopi proti vinjenemu Ozeju, tresoč se od strahu.

»Odidi!« mu zapove in stegne roke, da bi pograbil vsiljivec, toda ta mu zada tak udarec, da se opoteče nazaj, sam se pa zažene proti Izraelu.

Izroči mi Rahelo!«

Izrael kriči od strahu in kliče na pomoč. Benjamin steče med krikom in skliče sužnje.

»Molči!« mu izroči Rahelo!« vztraja Ozej pred Izraelom. Ta pa še vedno kliče na pomoč na vse grlo, toda Ozej ga napade, zgrabi, skuša zatisniti usta in tepe; drugi se brani z rokami, še bolj pa z usti; kriči, kliče na pomoč, zmerja in grozi.

Služabniki prihite v sobo in tečejo gospodarju na pomoč. Njihove močne roke so hotele odstraniti vinjenega.

Ozej se upre njihovemu napadu; bil je močan mladenič, same misice in kite. Besnost, jeza, ljubezen do Rahele, strah, da jo je izgubil, so mu pomnožile moč.

Njegov odpor je bil hesen. Toda onih je bilo več; šest proti enemu; gospodar jih je spodbadal z besedami in grožnjami. Štirje so bili sužnji; bali so se palice in križa, ako ga ne bodo branili, čeprav z življenjem. Ozeja so končno podrli na tla.

»In zdaj?« vprašajo sužnji.

Izrael malo pomisli. Ali naj predrzneža vrže v ječo in ga vleče pred sodnike? Protivilo se mu je, da bi se zatekel on, saducej in duhovnik, k poganskemu sodniku; tudi pred veliki zbor se ne bo zatekal. Ni rad priznal, da je bil neraden v lastni sobi, kjer se je slabo ravnoval z njim in bil tepen. Moral bi navesti tudi vzrok Ozejeve jeze in ako bi tudi on zamolčal, bi Ozej hitro razbobaal v javnosti, da opraviči svoje dejanje; Izrael je dobro vedel, da bi ne bila preveč lepa slika. Ločiten list, ki ga je dal Tamari, je dvignil mnogo nevolje; njegovi vplivni tovariši so to grajali. Tamara je bila vsa leta njegova zvesta žena; nobenega povoda mu ni dala za razočaranje. Vsi bi se smejali, ko bi izvedeli, da je imel on, starec, tekmeča ljubezni v mladeniču s prvim puhom; ali naj bi oporekal Ozeju deklico, in da jo zaničuje zaradi tega, ker je raje zbežala z neznanecem. Njen pobeg ni bil dvomljiv. Ananija bi ne bil Ozeju tega zaupal, ako bi ne bilo res. On se je pa bal stramote.

Ni bil sam, ki je koprnel po velikem duhovništvu. Imel je veliko tekmecev, kolikor je bilo mogočnjakov v Aronovem rodu. Vsem bo povedal, da je Rahela zbežala, da zmečka Ananija in se maščuje za krivico, ki mu jo je ta naredil, ne da bi se zapletel v te posle. Reče sužnjem:

»Vržite ga na cesto!« in dostavi grozeče:

»Tokrat ti odpuščam, ker iz tvojih ust govori bolest in ne več, kaj delaš. Toda pazi dobro, več! Drugikrat ne bom tako usmiljen. Prisegam pri tempeljski časti.«

Prisega ni mogla biti bolj alovesna; nihče bi je ne prelomil.

(Dolje prihodnjak)

55.

Potem sva nekoga dne že ob mraku priletela nad mesto in zaskrbelo me je, kako naj ozdravim kralja. Da bi še enkrat letal nazaj k Skalni Baburi po svet, ki ga morda še vedela ni, se mi ni zdelo vredno. In ubral sem drugo pot.

56.

Ko sva priletela nad kraljevo dvorišče sem se zaletel v očeta in ta je padel. Hitro sem pristal na gosti lopi, skril metlo in stekel k onesvečenemu očetu. Vpil sem, da je čarovnik in da je z metlo vred padel izpod neba.

57.

Drugi dan je bil oče obglavljen na javnem trgu kot čarovnik. Jaz pa sem postal kraljev komornik in časoma tudi njegov zaupni in prvi minister. Nato se je nekdanji berač Malha globoko poklonil.

Križem sveta

Okrožni sveti v Srbiji

V Kruševcu v Srbiji je pred dnevi zasedal okrožni svet za kruševsko okrožje. Okrožni svet je sestavljen iz predsedništva in treh delovnih odborov. V delokrog prvega odbora spadajo vsa vprašanja, ki se nanašajo na srbsko vero, duhovno kulturo in vzgojo. V njem so zastopniki srbske pravoslavne duhovščine, profesorji in ljudskošolski učitelji. V drugem delovnem odboru bodo reševali vsa gospodarska vprašanja. Njegovi člani so zastopniki kmetov, trgovcev, obrtnikov in posameznih industrijskih podjetij. V delokrog tretjega odbora pa spadajo vsa vprašanja, ki se nanašajo na narodno obrambo. Zato so v njem zastopani oddelki srbskih prostovoljcev, srbske državne straže, invalidske organizacije, policije, sodniki in državni pravdniki ter zdravniki.

Velik latinski slovar

V Rimu izhaja največji latinski slovar današnjega časa, zakaj v slovarju so doslej zbrali 40.673 latinskih besed. Vse te besede pa predstavljajo šele besedišče 17 začetnih črk latinske abecede. Sodijo, da bo celotni slovar obsegal 60.000 besed.

Izjava državnega komisarja za cene

Nemški državni komisar za cene dr. Fischböck je na nekem zborovanju poudaril, da ostanejo cilji nemške politike cen neizpremenjeni in da se morajo ohraniti stalne cene. V marsikateri državi je sicer zavzela črna borza velik obseg, disciplina nemškega ljudstva in nemškega gospodarstva pa mora Nemčijo pred to nevarnostjo ubraniti. Če krši kateri Nemec zakone o cenah ali predpise o prehrani v zasadenih ozemljih, je ravno tako kriv, kakor če bi prekršil te predpise v Nemčiji. Državna policija bo proti takšnim pojavom nastopila z zelo trdo roko. Čeprav bi se v inozemstvu cene zvišale, ne sme nastati na nemškem trgu nikakoli podražitev ali pa zvišanje proizvodnih stroškov. Od pristojnega oblasti izdani ukrepi popolnoma zadostujejo, da more uvoznik tudi za inozemsko blago ohraniti nemško višino cen.

Soja — pomembna oljarica

Znano je, kako pomembna oljarica je soja, ki je uporabna tudi sicer bolj kakor katera koli druga rastlina. Zato so že pred to vojno

marsikje vabili kmetovalce, naj sade sojo. Na Stajerskem se je začela propaganda za saditev soje leta 1937 in je tedaj samo ena kmetija posadilo eno tretjino hektarja s sojo. Propaganda v nadaljnjih letih je dosegla, da je bilo na Stajerskem leta 1943 že 105 kmetij, ki so pridelovale sojo na znatni površini 133,5 ha. Stajerska je namreč zelo ugodna za nasade soje

Stenografija in diktoskopijs

Stenografija (hitropis) ni iznajdba naše dobe, čeprav je bila ta iznajdba več stoletij tako rekoč pozabljena. Že stari Egipčani, Grki in Rimljani so poznali stenografijo. Seneca, ki je živel v davnem Rimu, je obvladal več ko 5000 stenografskih znakov. Prav do srednjega veka so se ohranili ti znaki. V davnem Rimu je pesnik Martial opeval spretnost stenografov, češ: »Naj bi človek vum hitelo, roka hitrejša je ko te; preden jezik svoje delo opravi, ga desnica že izvršila.« — Tudi diktoskopijs, veda o prstnih odtisih, je bila v srednjem veku na Kitajskem že v navadi. Prstni odtis je bil kot drugi pečat zmeraj zraven podpisa na listinah, s čimer je bilo preprečeno potvarjanje podpisov.

Kozmetična teža

Zvezdoznanci so s težavnim računanjem ugotovili, koliko bi tehtal človek, če bi ne živel na zemlji, temveč na kakšnem drugem planetu, ki se suče okrog sonca. Na neki plošči v bruselskem »Alberteum« so te »kozmične težet« pregledno zapisane. S te plošče zvedo, da bi človek, ki tehta na zemlji 70 kg, tehtal na Merkurju komaj 29 kg, na Marsu celo samo 26 kg. Njegova teža na Veneri bi bila 72 kg, na Saturnu 75 kg in na Jupitru 177 kg. Te razlike v teži zavisijo od različne gostote ozračja okrog posrednih planetov in njih težnosti.

Živilske nakaznice

kakršne so običajne pri nas, so poznali že pred 3000 leti. Uvedli so jih najprej na Kitajskem. Leta 1100 pred Kristusom je tam, tako pričajo listine, poplava uničila skoraj vse riževe nasade. V tej stiski je dal kitajski cesar napraviti majhne barvane koščke lesa. Te koščke so razdelili med ljudi. Samo za to palico je lahko vsak dobil določeno količino riža. Menda so se palice pred tisočletji dobro obnesle in Kitajce rešile grožnjega pomanjkanja.

Križanka št. 13

1	2	3	4	5	6	7	8	9
10			11			12		
13		14	15		16	17		
18		19					20	
21	21a	22				23	24	
25		26					27	
28		29		30			31	
32	33	34				35	36	
37			38			39		
40		41	42		43	44		
45			46			47		

Vodoravno: 1. pregrinjalo, 4. steza, 7. zločin, 10. vodna žival, 11. rimski pozdrav, 12. oseba iz Gotovčeve opere, 13. ima vsaka stvar, 15. umetniški izdelek, 17. japonski novc, 18. pol lese, 19. jamec, 20. madmet, 21. kazalni zaimek, 22. ptica, 24. začetnici imena in priimka slovenskega pesnika, 25. osebni zaimek, 26. peket konjskih kopit, 27. staroslovanska pijača, 28. ljudska pritrdilnica, 29. jed, 31. neležljiva soglasnika, 32. oblika pomožnega glagola, 34. ptica, 36. kratica za versko organizacijo, 37. mlada krava, 38. stopnja, 39. nemška reka, 40. ne govori, 42. arabsko oblačilo, 44. panj, 45. grška boginja, 46. pokoj, 47. oblika pomožnega glagola.

Navpično: 1. davek, 2. del telesa, 3. v otki, 4. veznik, 5. zapreka, 6. kazalni zaimek, 7. kvartaški izraz, 8. drevo, 9. slabemu dijaku večkrat preti, 14. oblika pesnitve, 15. pletca bič, 16. ubogljiv, 17. začetnici imena in priimka slovenskega slovničarja, 21. svetopisemska oseba, 22. število, 23. oče, 24. domača žival, 30. sodni izraz, 33. kis, 34. njega, 35. kratica za redovnika, 36. pripadnik izumrlega naroda, 41. oblika osebnega zaimka, 42. začetnici imena in priimka slovenskega pesnika, 43. površinska mera, 44. pol ust.

Rešitev križanke št. 12

Vodoravno: 1. Krišnodar, 8. rak, 9. dom, 11. oha, 12. As, 13. Pavel, 14. al, 15. ki, 17. mir, 18. p. s., 20. vrba, 21. Ares, 23. ras, 24. bas, 25. Ink, 26. oves, 28. šola, 30. an, 31. (pust, 32. Ra, 34. te, 36. avtor, 37. ko, 38. Ira, 40. Avr, 41. mol, 42. lastovica.

Navpično: 1. Kras, 2. ras, 3. Ak, 4. novinarstvo, 5. da, 6. aba, 7. ralo, 9. dama, 10. mera, 15. krava, 16. Ibsen, 18. prior, 19. Senta, 20. vro, 22. Skader, 27. Suva, 28. stor, 29. stil, 33. šola, 35. era, 37. koc, 39. as, 41. mi.

Najboljši in najcenejši slovenski tednik je »Domoljub«

Mali oglašnik

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Klapca h konjem
sprejem. - Zelernina
Fr. Stupica, Ljubljana,
Gospodstvska 1, poleg
Figovca

Plemenskega merjasca,
dobre pasme, prodam.
Teža 80 kg. Grosuplje
št. 27.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom v lastni palači v Ljubljani, Miklošičeva cesta 6 nasproti hotela Union

sprejema hranilne vloge v vsaki višini in jih najugodnejše obrestuje, daje posojila na vknjižbo in proti poročtvu

Posojilnica je bila ustanovljena leta 1895.

Herausgeber — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečink, Prof. i. R., profesor v pok. — Schriftleiter — Urednik: France Kremžar, Journalist, časnikar. Für »Ljudska tiskarnica« — Za »Ljudsko tiskarno: Jože Kramarič, Direktor, ravnatelj. — Alle in Laibach — Vsi v Ljubljani. »Domoljub« stane 24 lir za celo leto, za tuzemstvo 30 lir. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročilno, tiskarske in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave števil. 40-04.